

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XIII. Ut Clericorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

patum vel Parochiam, in multis absol-
vitur ab observatione Regulæ suæ, cum
debeat se in vivendi ratione conformare
alijs, quibuscum vivit ob charitatem augen-
dam, & scandalum amovendum, qua de
re *Abb. hic not. 1. & Gl. observanda*
in c. de Monachis 4. v. discedere
caus. 16. q. 1.

CAPITULUM XII. Cum decorem.

PARAPHRASIS.

Intellexit Innocentius III. in quibusdam
Ecclesijs ludos theatrales institui, in
quibus ludibriorum spectacula, & lar-
varum monstra producantur; sed &
iplos presbyteros, diaconos, & subdia-
conos in præcipuis festivitibus talis
infantiæ ludibria exercere; quare man-
dat Episcopo loci, ut hujusmodi ludi-
briorum consuetudinem, seu potius
corruptelam tollat, ne per talem tur-
pitudinem Ecclesiæ decor inquinetur.

SUMMARIUM.

1. *Ludi theatrales, si inhonesti sint, in*
Ecclesia fieri prohibentur.
2. *Cæsarea etiam lege prohibetur, sub*
pænis corporalibus, ne quis sub sche-
mate Monachi vel Monialis &c. lu-
diibrij causâ, thearralia exerceat.
3. *Neque debent Sacerdotes, alique*
Clerici, admittere histriones & mo-
mor, qui obscæna exercent in nuptijs,
aut convivijs.

Notandum. Ludi theatrales, si in-
honesti sint, in Ecclesia fieri prohi-
bentur; secus verò si sint honesti, & ad
pietatem concitantes, sicuti docui lib. 4.
tra. ult. c. 7. n. 10. §. ad hoc genus & tra-
dit Gl. recepta hic v. monstra.

Eadem Glossa & Innocentius hic ad-
monet, Cæsareâ lege prohibitum esse au-
thent. *de sanctiss. Episcopis. c. ult. colla-*
tione 9. ne quis in schemate Monachi,
Monialis, alteriusve Ecclesiasticæ personæ
thearralia exerceat ludibrij causâ: poena
decreta est, ut corporalia supplicia susti-

neat, & exilio tradatur; quod notandum
est adversus novatores nostros, qui talia
interdum etiam in Imperialibus Civitatibus
agere audent, non enim à poena hac im-
munes sunt, cum Cæsareis antiquis legi-
bus perinde, ac alij obligentur.

Admonet etiam *Abbas hic n. 1.* quòd
Sacerdotes, alique Clerici sustinere non
debeant, seu admittere publicos histriones,
ac mimos, qui in convivijs, & nuptijs lu-
dicra, & sæpe obscæna exercent. *c. non*
sportet. 30. dist. 5. de consecratione. & tales
ludicra exercentes lucri causâ, publici vi-
delicet mimi ac gesticulatores, infames cen-
sentur. *L. 2. §. ult. ait prætor. & L. atbleras 4.*
ff. de his, qui notantur infamia, quam
obrem ad sacros Ordines promoveri non
debent. Sicuti etiam Innocentius hic
notavit.

CAPITULUM XIII. Ut Clericorum.

PARAPHRASIS.

Clerici, maxime qui in sacris constituti
sunt Ordinibus, castitatem colere de-
bent, alioquin si quis in incontinentia
deprehensus fuerit, secundum Cano-
nicas sanctiones juxta delicti gravita-
tem puniatur: si quis autem ob eam
causam ab officio suspensus celebrare
præsumpserit, beneficijs privetur, ac
deponatur, quia duplicis culpæ reus est.
Prælati autem, qui tales in suis iniqui-
tibus perseverare sinunt, maxime
verò, si ob pecuniam, aliudve tem-
porale commodum punire negligant,
eisdem pænis subjacere debent. Græci
verò Sacerdotes, alique in Ordinibus
sacris positi, qui secundum gentis suæ
consuetudinem matrimonio utuntur,
si in carnis vitium lapsi fuerint, gravius
etiam quàm alij puniri debent, cum
eis liceat legitimo matrimonio uti.

SUMMARIUM.

1. *Pæne in Clericos majores fornicarios*
varia pro varijs temporibus constituta
fuerunt.

B

2. Ob-

2. *Observanda hodie pœna Tridentini.*
3. *Ita ut pœnas etiam incurrant Iudices Ecclesiastici Ordinarij, si taliter delinquentes tolerant, maxime ob commoda sua temporalia.*
4. *Quid Græcis Sacerdotibus consuetudo permittat?*

Notandum primò, de pœnis Clerico in sacris constituto inferendis, si in vitium fornicationis, aut incontinentiæ lapsus sit, variè constitutum reperimus; nam primis sæculis talis deponeretur *e. presbyter. 12. dist. 81. c. Sacerdotes 33. dist. 50. c. à multis 9. de arate & qualitate.* At verò in *e. 2. & sequentibus Tit. sequente*, per suspensionis, aut interdicti sententias, postea etiam excommunicationis, ac denique depositionis ab Episcopis suis tales Clerici coerceri iubentur. Videri potest *Abb. in e. sicut. n. 2. Tit. sequente.*

2. Denique in Trident. Concil. quod nunc observari debet, *Sess. 25. c. 14. de reformatione*, statuitur, ut si Clericus fornicarius, concubinarus, aut cum muliere suspecta extra vel intra domum suam consuetudinem habens, post primam monitionem à Superiore factam non abstinerit, tertiâ parte fructuum Ecclesiasticorum ipso facto privatus sit; post alteram verò monitionem, si se non emendaverit, fructus omnes beneficiorum amittat, & à beneficiorum administratione suspendatur, quamdiu Ordinario visum fuerit; sin autem post suspensionem iterum dictæ mulieris consuetudine utatur, beneficijs, officijs, & pensionibus Ecclesiasticis in perpetuum privetur, fiatque inhabilis, & indignus quibuscunque Ecclesiasticis honoribus, dignitatibus, beneficijs & officijs, donec post manifestam vitæ emendationem Superiori ejus visum fuerit, esse ex justa causa dispensandum. Denique verò si opus sit propter pertinaciam, & criminis repetitionem, excommunicandus est. Alij verò Clerici, qui beneficia aut pensiones non habent, juxta delicti qualitatem & contumaciæ perseverationem pœna carceris, suspensione ab or-

dine, inhabilitate ad beneficia, aliisque Canonicis pœnis propter dictum incontinentiæ crimen coercendi sunt.

Notandum secundò, Graviter delinquant, & pœnis Canonicis obnoxij fiunt Ordinarij locorum, eorûmque Vicarij & Visitatores, si Clericos concubinaros, aut ob mulierum familiaritates publicè suspectos tolerant, maxime si ob munera, vel alia temporalia sua commoda, punire, & emendare, cum populi scandalo, & Cleri de decore intermittant.

Notandum tertio, Orientalibus Sacerdotibus, cum à consuetudine sua contra priscos Canones introducta utendi uxoribus, quas ante susceptum Sacerdotium duxerant, abstinere nollent, denique à Romanis etiam Pontificibus concessum fuit, ut Matrimonio uti possent: verum ut postquam Sacerdotes facti sunt, Matrimonium contraherent, aut perperam contracto uterentur, nunquam, ne in Oriente quidem permissum, aut approbatum fuit, sicuti bene annotatur in Gregoriana nota *super c. aliter. 14. dist. 31. vide qua docui lib. 5. tra. 9. c. 11.*

CAPITULUM XIV.

A crapula.

PARAPHRASIS.

Innocentius III. in Concil. Lateranensi statuit, ut Clerici à crapula, & ebrietate diligenter abstineant, neque ad bibendum aliquis incitetur, cum ebrietas & mentis inducat obscuritatem, & libidinis sit incitamentum. Ille verò maxime abusus abolendus, qui in quibusdam terræ partibus invaluit, ut ad potus æquales se mutuo provocent potatores, atque is judicio talium plûs laudatur, qui plures inebriat, & calices fructuosiores exhaurit; si quis autem super his culpabilem se exhibuerit, atque a Superiore suo admonitus non emendaverit, ab officio vel beneficio suspendatur.

Clarus